

ENGELLİLERİN, DEZAVANTAJLI GRUPLARIN VE 65 YAŞ ÜSTÜ İNSANLARIN YAŞADIĞI SORUNLAR

Aralık 2019’da Çin’in Wuhan şehrinde ortaya çıkan covid-19 salgını tüm dünyayı etkisi altına alarak halen devam etmektedir. 11 Mart 2020 tarihinde Türkiye’de ilk vakası görülen salgın, milyonlarca yurttaşımızı etkilemiştir. Krizi sağlıklı bir biçimde yönetemeyen iktidar, krizi fırsata çevirme anlayışıyla hareket ederek; işçilerin, emekçilerin, öğrencilerin, sağlık çalışanlarının, esnafın var olan sorunlarını daha da derinleştirmekten öteye gidememiştir. Şüphesiz ki bu süreçten en çok etkilenen hayatın olağan akışında dahi sorunları çözülmeyen engelliler, dezavantajlı gruplar ve 65 yaş üstü bireyler olmuştur. Var olan sorunları katlanarak devam etmektedir.

Covid-19 salgınının ortaya çıkmasıyla birlikte en çok etkilenen gruplardan biri 65 yaş üstü bireyler olmuştur. Ülke nüfusunun %9,1 oluşturan 7 milyon 551 bin 65 yaş ve üstü birey bulunmaktadır. 65 yaş ve üzeri, yaşlı olarak ifade edilmekle birlikte, bu dönem kronolojik, biyolojik, fizyolojik, sosyal ve psikolojik bir takım gerileme ya da değişimlerin olduğu bir dönem olarak değerlendirilmektedir. Özellikle salgın günlerinin başladığı süreçlerde oluşan yanlış algı insanların içerisine düştüğü psikolojik durumunda etkisiyle sanki Korona virüs vakalarının sorumlusunun 65 yaş üstü bireylerin olduğu bu bireylerin virüsü en erken kapan ve yayan grup olduğu algısıyla 65 yaş üstü bireyler hedef haline getirilerek neredeyse linç edilmeye varan durumlara maruz kaldılar. Bu süreç 65 yaş üstü bireyleri daha derinden etkileyerek, içerisinde bulundukları korku ve çaresizliği daha çok tetikledi. 65 yaş ve üstü bireyler için hiçbir alternatif çözüm geliştirilmeden sunulan tek çözüm izole edilmek olmuştur.

Prof. Dr. Nevzat Tarhan ve Uzman Klinik Psikolog Elif Arpacı’nın bu duruma ilişkin görüşleri

Prof. Dr. Nevzat Tarhan’a göre sokağa çıkma yasağı, bir kesimi virüsün etkilerinden korumayı hedeflerken, bir yandan da yaş ayrımcılığına dönüştü. Bunun da toplumda o kesime karşı “damgalanma” duygusu yarattığını ifade eden Tarhan, “Biz bu uygulama ile 65 yaş ve üzeri vatandaşları toplumdan izole ettik. Onları virüsten korumak isterken, virüsü onların yaydığına dair bir kanaat oluşturulmasına neden olduk. Yaş almış vatandaşlar da korona virüsün etkilerini ve sonuçlarını tam olarak kavrayamadan dışarı çıkmaları yasaklandı. Bu durum onlarda karamsarlık, azizlik ve güçsüzlük gibi duyguları beraberinde getirdi ve depresyonu da tetikledi. Aynı zamanda ölüme yakın oldukları gibi bir duyguya da neden oluyor. Mesela emekli bir yurttaş bu olay çıktığında tüm yakınlarını arayarak “hakınızı helal edin” dedi. İleri yaş grubunu böyle bir psikoloji içerisine soktular. Yaşlıların küsmesine neden oldu. Bu uygulama ileri yaş grubunun psikolojik durumunu düşünmeden, araştırmadan yapılan bir uygulama” diye konuştu.

'İLERİ YAŞTAKİ KİŞİLERDE SUÇÜSTÜ DUYGUSU OLUŞTURUYOR'

Sokağa çıkma yasağının sadece ileri yaştaki kişilere uygulanmasının sosyal medyada o kesime karşı “incitici”, “utandırıcı” paylaşımlara yol açtığını ifade eden Tarhan, “Bu kişilerde suçüstü duygusu oluşturuluyor. Bu bir dalga konusu yapıldı. Kırılgan yapıdaki yaşlılara bu uygulama üzerinden evlerde bile “ihbar ederiz seni” gibi yapılan şakalar onlar üzerinde psikolojik sonuçlara neden olacak. Virüsten koruyalım derken ruhsal travmaları tetikleyebilecek bir durum oluştu. Bu yüzden kalp krizi geçirebilir insanlar. Onların ruhlarını yaraladı bu durum. Gençler de bu durumu hoyratça kullanıyor. Ayrıca çalışmak zorunda olan birçok kesim hala sokakta geziyor. Taşıyıcı olup bulundukları evlerdeki yaşlılara bulaştırma olasılıkları var. Bu durum bu şekilde çözülmez. Şu an sokakta birçok taşıyıcı dolaşıyor.

Acilen sokağa çıkma yasağı genellenmeli. Sorun, yaşlıları toplumdan izole ederek çözülmez” ifadelerine yer verdi.

YAŞLILARI KORUMAK İÇİN ATILAN ADIM ONLARDA RUHSAL YARALANMAYA NEDEN OLABİLİR'

Uzman Klinik Psikolog Elif Arpacı ise, 60 yaş üzeri yurttaşların korona virüs tehlikesini tam olarak anlamlandıramadıkları için kendilerine getirilen sokağa çıkma yasağını da “ayrıştıracı” ve “incitici” olarak görebileceklerini söyledi. Gençlerin de bu durumu sosyal medyada görünür olmak amacıyla kullandıklarını ifade eden Arpacı, “Yaşlıları korumak adına atılan bu adım onlarda bir ruhsal yaralanmaya yol açabilir. Yalnız yaşayan, internete, televizyona herkes kadar ulaşamayan bu kesim için bu uygulama ve getirdiği sonuçlar yıkıcı olabilir. Yetkililer tarafından yapılan, “yaşlılar ölüyor” algısı yaratan açıklamalar yaşlılarda “Ölüme yakınız” duygusu yaratarak kaygı ve depresyon belirtilerini tetikleyebilir” dedi.

65 YAŞTA 'YAŞLILAR ÖLÜYOR', GENÇLERDE 'BİZE BİR ŞEY OLMAZ' ALGISI YARATILIYOR'

Yetkililerin “yaşlılar ölüyor” bakışına yol açan açıklamaları da gençler üzerinde “bize bir şey olmaz” algısı yarattığını belirten Arpacı, şöyle konuştu:

“Gençlerde bu hastalığa yakalansalar bile atlatabileceklerini düşünüyorlar. Yetkiler tarafından daha şeffaf açıklamalar yapılırsa gençlerdeki bilincin de oturmasına yardımcı olur. Bu da yaşlıların virüs yaydığını değil de virüsten kendilerine göre daha çok etkilendikleri için dışarı çıkmamaları gerektiğini anlamalarına yardımcı olacaktır. Gençler risk grubu olarak hastalıktan az etkilenebilir belki ama dışarıda dolaştıkları sürece taşıyıcı olup evlerinde bulunan ailelerine bu hastalığı bulaştırabilir. O zaman da ileri yaştaki insanları sokağa çıkarmamanın anlamı kalmıyor. Yani ileri yaştaki insanları eve kapatmak onları riskten korumuyor.”

İlerleyen yaşın getirdiği fiziki ve psikolojik rahatsızlıklardan dolayı salgın günlerinde hastaneler ile bağı kopan sosyal yaşamdan tamamen izole edilen yaşlılar fiziki ve psikolojik olarak ciddi sıkıntılar ile baş başa bırakılmıştır. Yine ekonomik anlamda da güvencesiz olan bu kesime sağlık alanında ve kamusal alanda gerekli imkânlar sağlanmadan evde kalmaları yönünde getirilen uygulama daha zorlu bir yaşamı karşılarına çıkarmıştır. 700 lira gibi verilen 65 yaş üstü aylığı ile hiçbir ihtiyacını karşılayamayan yaşlı bireyler dışarıda farklı işlerde çalışarak yaşamlarını idame ettirmeye çalışmaktadır. Yine torunlarına bakmak zorunda kalanlar, yatağa bağlı yaşamak durumunda kalan yaşlı bireylerinde yaşamlarını kolaylaştıracak, mağduriyetlerini giderecek çözümler üretilmemiştir. Aynı şekilde yaşlı bireylere bakmakla yükümlü ailelerde ciddi sorunlar ile karşı karşıya kalmıştır. Bu ailelere de gerekli maddi ve psikolojik destekler sunulmadığından mağdur edilmektedirler. Salgın süresince sağlık hizmetlerinden yararlanmalarının koşulları, yaşadıkları fiziksel ve psikolojik sorunları gidermeye yönelik çalışmaların aciliyeti ve önemi göz ardı edilerek, Vefa Sosyal destek grupları ve belli kurum ve kuruluşlar aracılığı ile maaşlarının evlerine götürülmesi, bazı temel ihtiyaçlarının kendilerine ulaştırılması gibi uygulamalarla yaşadıkları sorunların çözümü geçiştirilmek istenmiştir. Ve bu durum normalleşen yaşam koşullarında ve ancak hastalığın halen ciddi boyutlarda seyretmesi sebebi ile ortadan kaldırılmasıyla bu grup için ciddi sorun teşkil etmeye devam etmektedir.

Yine bu zorlu süreçte bu kişilere bakmakla yükümlü kişilere de gerekli maddi ve psikolojik destekler sunulmamıştır.

Covid-19 salgınından korunmaları için ileri yaştaki yurttaşların evde kalmaları önemlidir. Ancak, sağlık sisteminde ve kamusal yaşamda insanca yaşam hakkını sağlayacak önlemler bu süreçte eşlik etmek zorundadır.

Yaşlı insanlar sokağa çıkmadan evlerinde nasıl duracaklar? Çalışmak zorunda olanlar var aralarında, çocukları işe gidince torunlarının bakımını yürütenler var. Onlar işlerinden eve geldiklerinde yaşlı yakınları nasıl korunacak? Kimsesi olmayan veya aileleri yakınlarında olmayanlar ihtiyaçlarını nasıl giderecekler? İlaçlarını kim alacak, faturalarını kim ödeyecek, kim para çekecek, yemeklerini kim yapacak, nasıl banyoya girecekler, kimle dertleşecekler? Evet kamu kurumları, valilikler, belediyeler destek olmak için hızlıca harekete geçtiler ama bu kişilerin temaslarından doğan riski nasıl azaltacağız? Bakıma muhtaç olan yaşlı bireyleri nasıl koruyacağız peki? Her gün evine yardımcısı gelmeden yatağından bile kalkamayan, kaşığı ağzına götüremeyen, demans hastası olup olayları anlamakta zorlanan, dolayısıyla kısıtlamalara uyamayan insanları nasıl koruyacağız? Ya huzurevleri? Yaşlı insanlar burada topluca yaşıyorlar, huzurevi personeli her gün toplu taşıma ile evine gidip geliyor, pek çok insanla temas edip sonra huzurevi sakinleriyle temas ediyorlar, hem de çok yakın temas: Yemek yedirme, banyosunu yaptıрма, giydirip soyma, tuvalete götürme ve sıklıkla tuvalet temizliğini yapma gibi birebir yakın olmayı gerektiren pek çok iş. Bu temasların riskinden yaşlı insanları nasıl koruyacağız? Gibi bir çok soruna iktidarın tek çözümü haftalar sonra gelen;

10 Mayıs Pazar günü, 11.00-15.00 saatleri arasında sağlanan ve 17 Mayıs günü 11:00- 15:00 saatleri arası sağlanacak olan 4 saatlik sokağa çıkma izni olmuştur.

1 Haziran 2020 tarihi itibari ile normalleşme sürecine girilmesinden sonra dahi hastalığın her pik yapması sonucu hükümetin çözümü 65 yaş üstü bireyleri eve hapsetmekle başlamıştır.

Zaman zaman bazı illerde uygulanan yasaklara 21.09. 2020 de Cumhurbaşkanının 65 yaş üstü bireylere ilişkin açıklama yapması sonrası Mardin, Muğla, Çankırı, Kocaeli, Karabük, İzmir, Konya, Tekirdağ, Ankara, Bursa, Manisa, Bolu, Balıkesir, Tunceli, Kayseri, Kütahya, Siirt, Şanlıurfa, Van, Yalova illerinde kısıtlamalar getirilmiştir.

Yine 08.10.2020 tarihinde gerçekleşen Kabine toplantısı sonrası açıklama yapan Cumhurbaşkanı Erdoğan: "İl bazında 65 yaş üstü vatandaşlarımıza belli saatlerde ulaşımında sınırlı yapılabilecektir." ifadelerini kullanarak yeni tedbir kararını açıkladı. Bu tedbirler kapsamında;

GÜMÜŞHANE

Gümüşhane'de yeni Korona virüs tedbirleri açıklandı. Bazı caddelerde sigara içilmesi yasaklandı 65 yaş ve üzeri vatandaşlara sokağa çıkma kısıtlaması getirildi Fatih Parkı 65 yaş ve üzeri vatandaşlara tahsis edildi.

65 yaş ve üzeri vatandaşlara sokağa çıkma kısıtlaması getirildi. Gümüşhane'de Vali Kamuran Taşbilek başkanlığında toplanan İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu, yeni tip Korona virüs hastalığı (Covid-19) salgını tedbirleri kapsamında bazı caddelerde sigara içilmesini yasakladı, 65 yaş üzeri vatandaşlara yeni kısıtlamalar getirdi, caddelere masa, sehpa, tabure atılmasını yasakladı.

YALOVA

Yalova İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu Korona Virüs Tedbirleri gündemi ile bir araya geldi. Son günlerde artış gösteren vakaları da göz önünde bulunduran Yalova İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu 65 yaş üstü vatandaşların saat 09:00 ile 20:00 saatleri haricinde sokağa çıkmasına kısıtlama getirdi.

Öte yandan 18 yaş altı gençlere yönelik de kısıtlama kararı alındı. 18 yaş altı çocuk ve gençler ise akşam saat 20:00'den sonra yanlarında velileri olmadan sokağa çıkamayacaklar. Kurulun aldığı diğer kararlar ise, "İşkur, SGK ve sağlık personelinin oluşan bir ekip kurularak 50'den fazla çalışanı olan işletmelere Covid-19 Salgın Tedbirlerine uyum konusunda denetim yapılacak. Her işletmede mutlaka el dezenfektanı bulundurulacak" şeklinde kamuoyuna duyuruldu.

ERZİNCAN

Erzincan Valisi Mehmet Makas başkanlığında toplanan İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu, il genelinde salgını önlemek amacıyla başta fiziki mesafe kuralı olmak üzere tedbirlere yeterince uyulmamasının hastalığın yayılım hızını artırması ve toplum sağlığını riske atması nedeniyle çeşitli kararlar aldı. Bu kapsamda 65 yaş ve üzeri ile kronik rahatsızlığı bulunan vatandaşların 11.00-18.00 saatleri dışında sokağa çıkmaları yasaklandı. 65 yaş ve üzeri ile kronik rahatsızlığı bulunan vatandaşların pazar yerleri, alışveriş merkezleri, kulüp ve dernek binaları, lokallere girişlerine, cenaze törenleri, düğün ve nikah merasimlerine katılmalarına izin verilmeyecek. İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulunca alınan diğer kararlar ise şöyle:

"Alışveriş merkezleri, pansiyon ve otellerin girişlerinde HES kodu sorgulaması yapılarak, durumu uygun olmayanların girişlerine müsaade edilmemesi ve kolluk kuvvetlerine bildirilerek gerekli tedbirlerin alınması. Alınan kararlara uymayanlara idari para cezası verilecek. Aykırılığın durumuna göre kanunun ilgili maddeleri gereğince işlem yapılması konusu suç teşkil eden davranışlara ilişkin TCK'nin 195. maddesi kapsamında gerekli adli işlemlerin başlatılması.

MANİSA

65 yaş ve üzeri vatandaşların 17.00- 20.00 saatleri arasında toplu taşıma araçlarını kullanmaları, ilçe pazarlarına 17.30'dan sonra girmeleri ve birinci derece akrabaları dışındaki düğünlere katılması yasaklandı.

BOLU:

65 yaş ve üstüne toplu ulaşım araçlarını kullanmaları, nişan, kına, düğün, taziye, cenaze namazı, pazar yasaklandı. Kentte cadde ve sokaklarda sigara içilmesi, dondurma, çekirdek yemek yasak.

BALIKESİR:

65 yaş ve üstü vatandaşlar 1'inci ve 2'nci derece akrabaları haricinde düğünlere katılamayacak. Bu grup saat 16.00 ile 20.00 arası pazar yerlerine de giremeyecek.

KAYSERİ:

Kayseri'de yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında 65 yaş üstündekilerin toplu taşıma araçlarını kullanma saatleri, düğün, kına, mevlit gibi toplu etkinliklere katılmaları, pikniğe gitmeleri ve alışveriş merkezi, pazar gibi alışveriş mekanlarına girişleri kısıtlandı. 65 yaş ve üzeri vatandaşlar, toplu taşıma araçlarını sadece 10.00-17.00 saatlerinde kullanabilecek. Ayrıca piknik ve mesire alanlarından sadece aynı hanede yaşayan aile mensupları yararlanabilecek. 65 yaş ve üzeri vatandaşlar, sadece eşleri, çocukları ve torunları ile bir arada bulunmak kaydıyla bu tip alanları kullanabilecek.

ANTALYA

Antalya'da koronavirüs tedbirleri kapsamında, 65 yaş ve üzeri vatandaşlar 10.00-17.00 saatleri arasında sokağa çıkabilecek.

ÇANKIRI

Çankırı'da korona virüs vakalarının artmasından dolayı il genelinde yoğun tedbir ve denetimler yapılmaya devam ediyor. Bugün yapılan İl Hıfzıssıhha Kurulu toplantısı sonrasında sosyal medya hesabından açıklamada bulunan Vali Ayaz yeni tedbirleri açıkladı.

Vali Ayaz yaptığı açıklamada, "Arkadaşlarımızla birlikte yaptığımız değerlendirmeler sonucunda; 65 yaş üzeri büyüklerimizin 11:00 ve 15:00 saatleri arasında toplu taşıma araçlarını kullanmalarına izin verilecektir. Maske kullanımını aksattığı için pazar yerleri içerisinde sigara içilmesi yasaklanmıştır" ifadelerine yer verdi

MARDİN

Mardin Valisi Mahmut Demirtaş başkanlığında toplanan İl Umumi Hıfzıssıhha Meclis Kurulu, 65 yaş ve üstündekilere ilişkin yeni kararlar alındı. Alınan kararlarda 65 yaş ve üstündekilerin saat 10.00- 20.00 haricinde sokağa çıkmaları yasaklandı. Alınan yeni kararlara ilişkin valilikten yapılan yazılı açıklamada, "İlimizde hasta ve temaslı kişi sayısı, ağır hasta, yatan hasta sayıları ve 65 yaş ve üzeri hastaların bu kategorideki oranının düzenli olarak takip edilmesine, 65 yaş ve üstü vatandaşlarımızın her gün 10:00-20:00 saatleri arasında sokağa çıkabilmelerine, 65 yaş ve üzeri vatandaşlar, toplu taşıma araçlarını her gün sadece 10.00-17.00 saatlerinde kullanabilmesine, 65 yaş ve üzeri vatandaşların, ilimizde kurulan semt, ilçe pazarlarına saat 17.00'den sonra girmelerinin yasaklanmasına oy çokluğuyla karar verilmiştir" denildi.

MUĞLA

Muğla Valiliği, yeni tip koronavirüs (Kovid-19) tedbirleri kapsamında 65 yaş ve üstü vatandaşlara yönelik bazı kısıtlamalar getirildiğini duyurdu.Valilikten yapılan açıklamada, İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulunca yeni kısıtlama kararları alındığı bildirildi.

Bu kararlarla 65 yaş ve üzeri vatandaşların sağlığının korunmasının amaçlandığı belirtilen açıklamada, şunlar kaydedildi:

"65 yaş ve üzeri ile kronik rahatsızlığı bulunan vatandaşlarımızın düğün, nişan, nikah, kına, sünnet, mevlit, cenaze gibi toplu organizasyonlara, sadece 1. 2. 3. derece (anne, baba, kardeş, torun, dede, nine, amca, hala, teyze, dayı) yakın akrabalarının sosyal mesafe ve maske kuralına riayet ederek katılması, bunun dışındaki 65 yaş ve üzeri ile kronik rahatsızlığı olan vatandaşlarımızın katılımlarının kısıtlanmasına oy birliği ile karar verilmiştir."

ELAZIĞ

Elazığ'da yeni tip koronavirüs (Kovid-19) ile mücadele kapsamında 65 yaş üstü vatandaşların birinci derece yakınları dışındaki organizasyonlarına katılımları yasaklandı. Karar şu şekilde açıklandı:

BARTIN

Bartın Valiliği, koronavirüs tedbirleri kapsamında 65 yaş ve üstü vatandaşların düğünlere katılmasını yasakladı.

KIRIKKALE

Corona virüsü vakalarının artması ile beraber Kırıkkale'de 65 yaş ve üstü için sokağa çıkma kısıtlaması getirildi. İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu toplanarak 65 yaş üstü için kararlarını açıkladı. Buna göre kent genelinde 65 yaş ve üzeri insanların sokağa çıkmaları 10:00 ile 18:00 saatleri arasında sınırlandırıldı.

AKSARAY

Aksaray'da korona virüse karşı valilik tarafından ek bir karar alınarak 65 yaş üstü vatandaşların birinci derece akrabaları hariç diğer düğün törenlerine katılması ve sahnede gelin damat dışında hiç kimsenin oyun oynaması yasaklandı.

KOCAELİ

Vali Seddar Yavuz başkanlığında toplanan İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu, salgınla mücadele çalışmalarını değerlendirerek, 65 yaş ve üzeri vatandaşlara yönelik yeni kararlar aldı.

Bu kararlara göre, salgında risk grubunda yer alan 65 yaş ve üzeri vatandaşlar, 06.00-10.00 ve 16.00-20.00 saatlerinde toplu taşıma araçlarını kullanmaları kısıtlandı.

Kısıtlamadan hastaneden taburcu olup evine dönen, hekime randevusu olan veya hekim raporuyla sevk edilen hastalar, kendisi veya eşinin birinci derece yakınlarının cenazesine katılacaklar, cenaze nakline (ölüm nedeni Covid-19 olanlar hariç) refakat edecek olanlar, il dışından gelmiş olup asıl ikametlerine dönmek (bilgi, belge ibraz edilmesi kaydıyla) isteyenler muaf tutulacak.

Risk grubunda yer alan 65 yaş ve üzeri vatandaşların, kentte kurulan gıda, giyim, sosyete pazarı gibi tüm semt ve ilçe pazarları, alışveriş merkezleri, sinema, tiyatro, konser, gösteri merkezi gibi yerlere girişleri kısıtlandı.

KARABÜK

Karabük Valiliğinden yapılan açıklamada, İl Hıfzıssıhha Kurul kararında 65 yaş ve üzeri vatandaşların 08.00-10.00 ve 17.00-20.00 saatleri arasında toplu taşıma araçlarının kullanımının kısıtlandığı açıklandı.

AFYONKARAHİSAR

Afyonkarahisar'ın Şuhut ilçesinde Hıfzıssıhha Kurulu kararı ile 65 yaş ve üzeri vatandaşların kıraathane, çay ocağı ve tüm pazar yerlerine girişleri yasaklandı.

İZMİR

65 yaş ve üstü vatandaşların, mahallelerine en yakın semt pazarı, markette alışverişlerini sabah 10.00-12.00 saatleri arasında yapmalarına karar verildi. Bu yaş grubuna, birinci derece yakınlarının hariç düğün, taziye gibi toplu bulunulan yerler yasak. Toplu taşıma araçlarını 10.00-16.00 saatleri arasında kullanacaklar.

KONYA

Konya Umumi Hıfzıssıhha Kurulu'nca 65 yaş ve üstü ile kronik hastalığı bulunan vatandaşlar için sokağa çıkma kısıtlaması getirildi. Karar gereği bu kişilerin her gün saat 10.00 ile 20.00 saatleri arasında sokağa çıkabilecekleri, diğer saatler de ise sokağa çıkma kısıtlaması getirilmesine karar verildi.

ANKARA

Ankara Valisi Vasip Şahin başkanlığında toplanan Ankara İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulu, artan vakalar sonrası yeni kararlar aldı. Ankara'da 65 yaş üstü ile kronik rahatsızlığı olan vatandaşlarla ilgili yeni düzenleme yapıldı. Ankara'da 65 yaş ve üzeri ile kronik rahatsızlığı olanların düğün, cenaze, taziye, pazar yeri, sosyal faaliyetler gibi alanlara girişleri kısıtlandı. Ayrıca taksi, dolmuş ve toplu ulaşım araçlarında şoför mahalli ile yolcular arasında fiberglas ile bölümlendirme yapılması kararlaştırıldı.

BURSA

Bursa'da yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla ilgili tedbirler kapsamında 65 yaş ve üstü vatandaşlar için 15 Ağustos'ta alınan kısıtlama kararının iptal edilerek yeni düzenleme yapıldığı bildirildi. Bursa'da yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınıyla ilgili tedbirler kapsamında 65 yaş ve üstü vatandaşlar için 15 Ağustos'ta alınan kısıtlama kararının iptal edilerek yeni düzenleme yapıldığı bildirildi. Ayrıca, söz konusu kişilerin semt pazarı ve pazar yerlerinde kalabalık olmayan 08.00-14.00 saatlerinde bulunmalarına, bu zaman dilimi dışında kalan saatlerde semt pazarı ve pazar yerlerine girişlerinin yasaklanmasının da kararlaştırıldığı aktarıldı.

ENGELLİ BİREYLER

İçerisinde bulunduğumuz pandemi sürecinden en çok etkilenen gruplardan biri de engelli bireylerdir. Olağan zamanlarda dahi ayrımcılık, dışlanma toplumdan izolasyona maruz kalan engelli bireylerin yaşamlarının bu salgınla birlikte daha da zorlaştığı açık bir şekilde görülmüştür. Engelli nüfusun toplam nüfus içindeki oranı yüzde 12.29 dur. Buna göre Türkiye'de 8.431.937 kişi engelli olarak yaşamlarını sürdürmektedir. Her şeyden önce risk durumları ve insani açıdan acil durumlarda engellilerin korunması ve güvenliklerinin sağlanmasını ile bu yönde "etkili tedbirler alınması" hükümetlerin yükümlülükleri arasındadır. Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ni de imzalayan Türkiye maalesef bunun gerekliliklerini yerine getirmemektedir. Bu gerekliliklerin yerine getirilmesi bir yana Türkiye'de hangi engellilik hali ile kimin nerede yaşadığı bilgisi net olarak bilinmemektedir. Dolayısıyla devletin hangi koşullarda kimler bakımından ne gibi tedbirler alacağı bilinmemektedir. Bu durumlardan kaynaklı covid-19 salgını gibi olağanüstü hallerde, devletin dezavantajlı kişilere nasıl hizmet sağlayacağına ilişkin somut bir eylem planı da bulunmamaktadır.

Koronavirüs nedeniyle hepimiz zorunlu bir izolasyon içerisindeyiz. Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 12'sini oluşturan engelli bireylerin büyük bir kısmı sosyal politikalar nedeniyle bu tür izolasyon ve yalnızlığı zaten yaşamaktaydı. Salgın, engelli bireyin yaşamına ikinci bir izolasyon olarak yansarak zor olan yaşamlarını bir kat daha zorlaştırmaya başlamıştır.

Bu zor günlerde açıklanan tedbirlerde, kamuda çalışan engellilerin izinli olması dışında engelli bireylerin yaşamlarını kolaylaştıracak başkaca bir iyileştirmeye şahit olmadık. Yaşamın normal seyri içinde dahi çözülmemiş sayısız sorunla karşılaşan engelli bireylerin salgın günlerinde yaşadığı sorunlar katlanarak artış göstermektedir.

Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde 12'sini oluşturan engelli bireylerin salgınla birlikte pek çok temel hakkını kullanamaz duruma geldiği, erişilebilirlik başta olmak üzere, sağlık hakkına ulaşmakta güçlük çektiği, çok sayıda ihtiyaç sahibi bireyin fizik tedavi ve rehabilitasyon hizmetlerinden mahrum kaldığı, engelliler için yaşamsal öneme sahip ilaç ve medikal malzemelerindeki fiyat farkları ve erişim zorluğu, yine bakmakla yükümlü bireylerin çalışma koşulları bilinmesine rağmen, hala bu sorunları çözmeye yönelik bir çalışmanın olmaması kabul edilebilir bir durum değildir. Tüm bu sorunların yanında

salgından kaynaklı eve hapsedilen engelli bireyler stres, kaygı ve psikolojik sorunlarla da karşı karşıya kalmıştır.

Okulların ve özel eğitim kurumlarının kapanmasıyla birlikte özellikle otizmli çocukların hayatlarında, rutinlerinde ciddi değişiklikler ortaya çıktı. Değişikliklere yüksek düzeyde direnç gösteren otizmli çocuklar, bu süreçte öfke, huzursuzluk, içe kapanma gibi belirtiler gösterebiliyorlar.

Koronavirüs nedeniyle kaynaştırma öğrencileri, özel eğitim öğrencileri, fizik tedavi gören engelliler, rehabilitasyon merkezlerinden hizmet alan engelli bireyler, düzenli sağlık kontrolüne gereksinim duyan bireyler, down sendromlu, otizmli, epilepsi, diyaliz hastaları ve kronik hastalığı olan vb. gibi engelli bireyler evde izole hale gelmişlerdir. Sosyal vefa grupları ve bazı belediyelerin temel gıda malzemelerini ulaştırmaları dışında çok fazla bir destek görmemişlerdir. Gerekli psikolojik destek, evlerinde sağlık hizmetlerinden yararlanabilmeleri için gereken önlemler, tedavileri için sürekli kullandıkları tıbbi malzemelerin ücretsiz olarak karşılanması, bunların yanı sıra içerisinde bulundukları psikolojik durumu en az şekilde atlatmalarına yönelik rehabilitasyonlar sağlanması için hiçbir adım atılmamıştır. 65 yaş üstü bireylerde olduğu gibi çözüm izole etmekte aranmıştır. Söz konusu kesimin “sadece kendilerini ikametlerinde tutması” bu riskleri bertaraf etmeye yeterli olmamıştır.

Engelliler için engelleri kaldırmak yerine izole ederek yeni engeller konulmuştur.

Yaşadıkları sorunlar

Eğitim alanında; Eğitim Bilişim Ağı (EBA)’nın görme engelliler gibi, bazı engel gruplarına erişilebilir olmayışı, özel eğitim kurumlarının tamamıyla durması ve bunlara alternatif hizmetlerin geliştirilmemesi, bu süreçte eve izole edilen engellilere için daha yoğun ihtiyaç duyulan işaret dili tercümelerinin yapılmaması, Nisan ayında yapılması planlanan EKPS-Engelli sınavının pandemi sebebiyle Eylül ayına ertelenmesi ve bu ertelenmenin ise engelli bireylerin atanmasında da gecikmelerin yaşanmasına neden olması, ciddi mağduriyetler yaratmıştır.

Sağlık alanında; Öncelikle fizik terapi alan engellilerin, sosyal izolasyon nedeniyle tüm rehabilitasyon süreçleri durdurulduğundan dolayı bu alanda hizmet alamamaları ciddi sorun teşkil etmiştir. Rehabilitasyon sürecine devam edemeyen engelli bireylerin engelliliklerinde ilerleme yaşadıkları görülmüştür. Pandemi süreci tüm bireylerde olduğu gibi özellikle dezavantajlı bireyler üzerinde ciddi psikolojik baskılar yaratmıştır. Yine pandemi sürecinde yapılan tüm duyuru ve açıklamaların erişilebilir formatta olması tüm engel gruplarının anlayabileceği standartta olması zorunludur.

Engelli bireylerin medikal malzemelere erişiminin kısıtlı olması ve ara fark ödemelerinin yüksekliği nedeniyle de ciddi sorunlar yaşadığı bilinmektedir. Ev içi şiddetin arttığı bu günlerde engelli bireyler seslerini duyurması da zorlaşmaktadır.

Engelli bireylerin çoğu ilaçlarını direkt eczaneden temin edebilme iznini almış olmalarına rağmen hala bazı ilaçların alınabilmesi için problemler yaşandığını belirtilmektedir. Öte taraftan, hastane ortamında tedavilerini kullanma mecburiyetindeki engelli hastaların, pandemi sürecinde tedavilerine erişmekte sıkıntı yaşadıkları, tedavileri devam eden hastaların hastaneye gidememelerinden dolayı kontrol tedavi programları da yapılamamaktadır.

Çalışma alanında; Birçok sorunla baş etmeye çalışan engelli bireylerin ayrıca ailelerini geçindirebilmek için de çalıştıkları bilinmektedir. Korona virüsten dolayı engelli bireyler hem maddi

hem manevi olarak şüphesiz ki etkilendiler. Bilindiği üzere kendi hayatını idame etmek için sokaklarda çalışan engelliler var. Birçoğu psikolojik olarak zaten çökmüş durumdalar ve maddiyatları da kısıtlı olunca ister istemez daha da psikolojik olarak çöküntü yaşıyorlar. Kaygıları süren engelli bireylerin psikolojik ve maddi desteğe ihtiyaçları var. Özellikle kimsesi olmayan ve yalnız yaşayan bireylere bu destekler verilmeli. Pandemi sürecinin etkisi süreçten sonrada devam edecektir. Engelli çalışanların tümünün ücretli izine çıkarılması da hem aileleri hem kendileri için şart. Çocuklarına bakma zorunluluğu olan engelli bireyler özel sektörde halen çalıştırılıyor. Bunun için gerekli önlemler alınmalı. Her ne kadar devlet bünyesinde çalışan kesimlere idari izin verilmişse de benzer bir izin özel sektörde çalışan engellilere verilmemiştir. Yine bu süreçte İlk işten çıkarılma ihtimali olanlar yine engellilerdir ve SGK sistemine dahil olmayanların ve gündelikçi olarak çalışanların tüm gelirleri kesilmiştir.

Bu süreçte 2022 sayılı kanuna bağlı olarak engelli aylığı alan bazı bireylerin maaşlarında kesinti olması ve evinde iki engelli bulunanların yararlandığı evde temizlik, engelli bakımı, yemek gibi desteklerden ne yazık ki bu süreçte yararlanamaması da engelli bireylerin yaşamlarını bu süreçte olumsuz etkilemiştir.

Yine içerisinde bulunduğumuz bu salgın sürecinde;

TOPLUMSAL HAKLAR VE ARAŞTIRMALAR DERNEĞİ (TOHAD) 'IN DEZAVANTAJLI GRUPLARA İLİŞKİN TESPİTLERİ

- 1- Kapalı kurumlarda kalan dezavantajlı kesimlerin durumu bilinmemekte, kamuoyuna yeterli bilgi aktarılmamaktadır.
- 2- Kapalı kurumların izlenmesi ve gözlemlenmesi konusunda STK'lara ve konuya taraf kesimlere izin verilmemektedir.
- 3- Dezavantajlı kesimlerin yeterli gıda ihtiyaçları sistematik şekilde karşılanamamaktadır. Söz konusu destekler iyilik ve yardımseverlik kapsamında değerlendirilmektedir.
- 4- Resmi veya özel kurum ve kuruluşlarda işlemleri olanlar hizmetlere erişememektedir. Bilgi sistemleri üzerinden sağlanan hizmetler hem yetersizdir hem de herkesin ulaşımı söz konusu değildir.

Sağlık alanında yaşanan sorunlar ;

- a) Rutin alınması gereken tedaviler aksamaktadır ve bu da başka hastalıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.
- b) Yoğun bakıma ihtiyacı olan hastaların, kapasite arttırmak ve hastanede risk ortamının yükselmesi mazeret gösterilerek taburcu edildiği sıklıkla görülmektedir.
- c) Her ne kadar raporlu ilaçlar için hastaneye veya doktora gitmeden ilaçların alınması sağlanmışsa da yeşil reçeteli ilaçlar bu kapsamın dışında kalmıştır.

d) SMA hastalarının alması gereken yükleme dozlarını veren merkezlerden sekizinin hasta kabul etmemesi tedavi olanakları ortadan kaldırmıştır.

e) Sadece hastanelerde alınması gereken rutin sağlık hizmetlerinin alınamaz hale geldiği görülmektedir.

f) Rehabilitasyon hizmetleri alınamamaktadır.

g) Çeşitli nedenlerle yenilenmesi/alınması gereken sağlık kurulu raporların alınamamasıyla; emekli aylığının kesilmesi, engelli aylıklarının kesilmesi veya bağlanamaması söz konusudur.

Çalışma yaşamında yer alan sorunlar ;

a) Her ne kadar devlet bünyesinde çalışan kesimlere idari izin verilmişse de benzer bir izin özel sektörde çalışan engellilere verilmemiştir.

b) İlk işten çıkarılma ihtimali olanlar yine engellilerdir.

c) SGK sistemine dahil olmayanların ve gündelikçi olarak çalışanların tüm gelirleri kesilmiştir.

Eğitim sisteminde yaşanan sorunlar ;

a) EBA sisteminde kullanılan dil işitme engelliler bakımından anlaşılamazdır.

b) EBA sisteminde işaret dili ile tercüme bulunmamaktadır.

c) EBA sistemi görme engelliler bakımından eğitimler erişilebilir değildir.

d) İnternete erişimi olanlar ile olmayanlar arasında eğitim kalitesinde önemli farklar oluşmaya başlamıştır.

e) Özel eğitim hizmetleri tamamıyla durmuştur ve bir alternatif de geliştirilmemiştir.

Karantinaya veya tedavi altına alınacak ebeveynlerin bakmakla yükümlü olduğu bireylerin durumu hakkında bilgi bulunmamaktadır.

Evde kalmak, salgından korunmak için önemli olsa da bazı engellilik halleri bakımından çeşitli sorunlara yol açmaktadır. Örneğin (okula gitmek, dışarı çıkmak vb. her gün yapılan) kendi tekrarlarını tamamlayamayan otizmliler, zihinsel engelliler evde büyük sorunlar yaşamaktadır.

Herkes İçin Erişilebilir Yaşam Akademisi Derneği (HEY AKADEMİ), COVID-19 pandemi sürecinde görme engelli bireylerin dijital alanda yaşadıkları erişilebilirlik sorunlarına dikkat çekmek ve kamuoyu farkındalığı oluşturmak amacı ile Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı desteğiyle “Erişilebilir Dijital Dönüşüm Kampanyası” hazırladı.

Çalışmada, kamu kurum ve kuruluşları dahil özel sektör kuruluşlarına ait internet siteleri ve mobil uygulamalar ile diğer teknolojilerde, evrensel tasarım ilkesine ve web erişilebilirlik standartlarına uyulmadığından engelli bireyler bilgi toplumu çağında bilgi ve iletişim teknolojilerinden asgari düzeyde yararlanmak zorunda bırakıldığına dikkat çekiliyor. HEY AKADEMİ, bu durumun engelli bireyler için dijital uçurum makasının her geçen gün daha da açılmasına sebep olduğunu; görme engelliler için bilgi ve iletişim teknolojilerinde var olan erişilebilirlik sorunlarının COVID-19 pandemi süreci ile birlikte daha belirgin bir hale geldiğini vurguluyor.

Anayasa başta olmak üzere Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile diğer ilgili yasal mevzuatta, açık ve amir hükümler bulunmasına rağmen dijital alanda erişilebilirlik kriterleri yok sayılmakta, kamu ve özel sektör internet site mobil uygulamaları görme engelli vatandaşlara eşit ve erişilebilir hizmet vermediğine işaret eden HEY Akademi, dijital alanda yaşanan bu sorunların görme engelli bireylerin yakından takip ettiğini ancak kamuoyu ve karar alıcı – politika geliştiriciler, görünür olmayan bu sorunların farkındalığına ulaşamadıklarını belirtiyor.

Yine pandemi sürecinde birçok engelli derneği ve vakfı uzun süre kapalı kalarak hükümetten gerekli desteği görememişlerdir. Kendi imkânları ile üyelerine ve farklı illerdeki engelli bireylere ulaşım yardımcı olmaya çalışmışlardır. Maalesef bu koşullarda gerekli destek sunulamamıştır.

Türkiye sakatlar derneği genel başkanı Şükrü Boyraz ile daha önce yapılan telefon görüşmesinde sorunlar dinlenmiştir. Bu çerçevede,

- 2 haftadır 100'ü aşkın üyeleri tarafından temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla aranmışlar.
- Bu durumu özellikle her yerde şubeleri olan marketlerden alınan alış veriş çekleri ile karşılamaya çalıştıkları aktarılmıştır.
- Acil olarak tıbbi malzemelere bağlı olan engellilerin aile hekimleri, AÇSH bakanlığına bağlı kurumla tarafından bilindiği bu kişilerin tespit edilerek ilgili birimler tarafından aranıp ihtiyaçlarının karşılanması gerektiği tarafımıza aktarılmıştır.
- 2005 yılından bu yana devletten hiçbir yardım alamadıkları bildirilmiştir.

Yine 12.10.2020 tarihinde yapılan görüşme sonucu aktarılan bilgiler şu şekildedir;

Normalleşme süreci ile birlikte birçok engelli bireyin mesaiye başlaması bazı engelli kesimleri zor durumda bırakmıştır. Süresiz izin verilmesi talep edilmekte ancak bu durum karşılanmamaktadır. Özellikle süregen hastalığı olan bireylerin toplu taşıma ile işe gidiş gelişleri bu kesimler için risk barındırmaktadır. Ve bu kişilerin izin hakları kendi kurumlarındaki müdürlerin inisiyatifine bırakılmıştır. Yine ekonomik olarak, hastane işleri, rapor durumları konusunda hala sıkıntı yaşadıkları belirtilmiştir. Hatta son yıllarda bazı engelli yurttaşların emeklilikleri iptal edilmiştir. Aynı zamanda engelli maaşları basit gerekçelerle iptal edilmektedir.

Bedensel Engelliler Dayanışma Derneği Genel Merkezi ile 12.10.2020 tarihinde yapılan telefon görüşmesi;

Kendi gelirlerinin sadece bağışlar üzerinden olduğu ve süreçte de yeteri kadar bağış olmadığından birçok engelli yurttaşın sorunlarına ulaşamadıkları dile getirilmiştir.

CEZAEVLERİNDE BULUNAN HASTA, ENGELLİ VE 65 YAŞ ÜSTÜ BİREYLER

Tüm dünyayı etkisi altına alan covid-19 salgınının en çok etkilediği alanların başında ise cezaevleri gelmektedir. Türkiye cezaevlerinin koşulları da göz önüne alındığında bu riskin daha fazla arttığını söyleyebiliriz. Hiçbir sağlık sorunu olmayan mahpusların dahi cezaevi koşullarından kaynaklı sağlık sorunları yaşadığı Türkiye cezaevlerinde; engelli, kronik rahatsızlığı bulunan ve 65 yaş üstü bireylerin yaşamları bu süreçte daha da zorlaşmıştır.

Adalet Bakanlığı 13 Mart'ta cezaevlerine ilişkin bir dizi tedbir açıkladı. Bakanlık, 13 Nisan'da ise cezaevinde ilk COVID-19 vakasının görüldüğünü duyurdu. O günden bugüne her geçen gün cezaevlerinde bu sayı artmaktadır. Ülke genelinde olduğu gibi en savunmasız yerler olan cezaevlerinde de gerekli tedbirler sağlanamayarak mahpusların yaşama hakları göz ardı edilmiştir. Özellikle Pandemi dolayısıyla çıkarılan ayrımcı infaz yasasıyla tecavüzcüler, uyuşturucu satıcıları, kadın cinayetleri işleyenler koronavirüse karşı korunarak salıverilmiş siyasetçiler, aydınlar, yazarlar yani kısaca AKP-MHP iktidarına muhalif tutsaklar ise ölüme terk edilmiştir.

Hem hükümet yetkililerinin hem sağlıkçıların sürekli dile getirdiği sosyal mesafe kurallarının önemine rağmen Silivri cezaevinde 30 kişilik 40 kişilik koğuşların bulunması görmezden gelinmektedir. Test sonucu pozitif çıkan vakanın 39 kişilik koğuşta tutulduğuda bilinmektedir.

Hiçbir sağlık sorunu olmayan mahpusların dahi böylesi bir risk altında olduğu süreçte engelli, kronik rahatsızlığı bulunan ve 65 yaş üstü bireylerin bu süreci bu cezaevleri koşullarında sağlıklı atlatalmaları mümkün görünmemektedir. Bu durumda olan birçok mahpus ilgili kurumlarca cezaevinde kalamaz raporu almalarına rağmen salgınla baş başa bırakılarak ölüme terkedilmişlerdir.

Yine Osmaniye 2 Nolu T Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan ağır hasta tutuklu Sabri Kaya'nın sayısız tahliye talebi reddedildi. Kalp hastası da olan Kaya 12 Mayıs'ta bağırsak kanaması geçirmesi üzerine Osmaniye Devlet Hastanesi'ne kaldırılırken, 19 Mayıs tarihinde ikinci kez bağırsak kanaması geçirdi. Kalbi yüzde 25 çalışan Kaya, 25 Mart'ta kalp krizi ve beyin kanaması geçirmişti. Kaya, 3 kez yoğun bakıma alınıp, "Durumu iyi" denilerek, yoğun bakımdan çıkarılarak cezaevine tekrardan götürülmüştü. Bir ayda 20 kez kriz geçiren Sabri Kaya yaşamını yitirmiştir. Bu durum ihmalkarlık denilerek açıklanacak bir durum değildir. AKP-MHP zihniyetinin ve devlet aklının özellikle siyasi tutsaklara bakış açısının somut bir örneğidir.

08.04. 2020 tarihinde "Basına da yansıyan iddialara göre Samsun Bafra cezaevinde 3 yıldır tutuklu bulunan 70 yaşındaki Mehmet Yeter'in koronavirüs nedeniyle geçen hafta yaşamını yitirdiği belirtilmiştir." Yeter'in ölümünden birkaç gün öncede bacağının kesilerek tekrar cezaevine gönderildiği iddialar arasında yer almaktadır.

Cezaevlerinde bulunan engelli yaşlı ve kronik rahatsızlığı bulunan bazı mahpusların durumu;

- Kandıra 2 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan 72 yaşındaki Halil Aksoy Tansiyon, prostat, romatizma ve Alzheimer hastasıdır. Gözünde kornea yırtılması sonucu görme problemi ve kolunda ise his kaybı yaşanmaktadır.
- Şakran 1 Nolu Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Eser Morsümbül'ün beyinde tümör bulunmaktadır ve 1998'den bu yana kemoterapi tedavisi görmektedir. Ayrıca tek böbrekle yaşamını idame ettirmektedir.
- Van Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Hikmet Kara'nın kalp, şeker, astım rahatsızlıkları bulunmaktadır. Kara 4 kez mide kanaması geçirmiştir.
- Urfa 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Emin Güler'in %94 engelli raporu bulunmaktadır. Güler kendi başına ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır ve ayrıca Hepatit-C hastasıdır. Hastalıklarının tedavisi yapılmadığı için durumu ağırlaşmaktadır.
- Kalp rahatsızlığı, yüksek tansiyon, zehirli guatr, kemik erimesi, böbrek ve bağırsak bozuklukları bulunan 81 yaşındaki Mehmet Emin Özkan %87 vücut fonksiyon kaybının bulunduğu ve hapishanede kalamayacağına dair raporuna rağmen serbest bırakılmıyor.
- Aliğa(Şakran) Kadın Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Selma Altan, 72 yaşında, dizlerde kemik erimesi bulunmaktadır ve hareket etmede zorlanmakta olan Altan tutuklu yargılanmaktadır.
- Tarsus 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde tutulan Mehmet Bilici, kalp hastası ve 72 yaşındadır.
- Aliğa (Şakran) 2 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Sekvan Becerikli'nin, bedeninin sol yarısı felçtir ve Becerikli tek başına ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Sağ Paritealde 5 cm'lik çöküklük bulunmaktadır ve post travmatik epilepsi hastasıdır.
- Edirne F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Mahmut Bilgiç'in bel fıtığı bulunmaktadır. Vücudun yarısı felç olan Bilgiç yatakları olarak yaşamını sürdürmektedir.
- Muğla E Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Özal Korkmaz, felç olmasına ve Adli Tıp Kurumu'nun verdiği 'cezaevinde kalamaz' yönündeki raporuna rağmen serbest bırakılmamaktadır.
- Rize Kalkandere L Tipi Hapishanesi'nde tutulan M. Emin Ökten %80 felç olmasına rağmen serbest bırakılmıyor.
- Ümraniye Hapishanesi'nde tutulan Abdullah İşler, 70 yaşında ve kalp hastasıdır.
- Bolu F Tipi Hapishanesi'nde tutulan Hayati Kaytan'ın %60 engelli olduğuna dair raporu mevcuttur. Erzurum'da hapishanede kaldığı süreçte Erzurum Devlet Hastanesi tarafından verilen 'hapishane koşullarında kalamaz' raporuna rağmen serbest bırakılmıyor.
- Şakran 4 nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Yılmaz Suncak tiroit bezi kanseridir ayrıca eklem romatizması, sinüzitkronik, farenjit, ülser, astım, reflü, hemoroid, kallentrol, topuk diken ve gizli şeker hastalıkları da bulunmaktadır.
- Tarsus 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde tutulan Abdulaziz Özdemir prostat kanseridir ve böbrekte kist ve kronik iltihaplanma vardır. Ayrıca disk kayması ve omurgada kronik ağrıları olmasına rağmen serbest bırakılmıyor.
- Elazığ 1 Nolu Yüksek Güvenlikli Kapalı Hapishanesi'nde tek başına tutulan Deniz Yıldırım kolon kanseridir ve tedavi görmesine rağmen serbest bırakılmıyor.
- Dicle Bozan'ın bir bacağı kesilmiş ve protez kullanmaktadır. Karın bölgesinde parçalanma olan mahpusun bağırsakları dışarıdadır, kolostomi torbası takılıdır. Migren ve epilepsi hastalıklarından ötürü sürekli baygınlık geçirmesine rağmen serbest bırakılmıyor.
- 66 yaşındaki İsmail Yılmaz'ın kalp rahatsızlığı, prostat, görme bozukluğu, yüksek tansiyon hastalıkları bulunmaktadır. 28 Nisan Salı günü sabah saatlerinde beyin damarlarında çatlama ve kanama teşhisiyle hastaneye kaldırılmasına rağmen serbest bırakılmıyor.

- 28 yıldır hapishanede tutulan Şevket Bilici, mide ve bağırsak sorunu, içten kanamalı hemoroid, baş ağrısı, sinüzit, tansiyon, gül dökümü ve alerji rahatsızlıkları bulunmasına ve diğer mahpusların yardımı ile yaşamasına rağmen serbest bırakılmıyor.
- Hasan Alkış açık kalp ameliyatı olmuştur ancak kalp yetmezliği sorunu devam etmektedir. Hipertansiyon ve Behçet hastalıkları bulunmaktadır. İki ayrı zamanda felç geçirmiştir. %43 engelli olduğuna dair raporu olmasına rağmen serbest bırakılmıyor.
- Metris R Tipi Hapishanesi'nde tutulan 32 yaşındaki Ergin Aktaş iki elini kaybetmiştir ve koah ile tüberküloz hastalıkları bulunmaktadır. Adli Tıp Kurumu'nun verdiği 'cezaevinde kalamaz' yönündeki raporuna rağmen serbest bırakılmıyor.
- Şakran 3 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Mehmet Şirin Tekneduray gırtlak kanseridir. Sürekli kan akıntısı oluşmakta ve öksürük sorunu yaşamaktadır.
- Silivri 5 Nolu L Tipi Hapishanesi'nde tutulan Cengiz Çelik mesane kanseridir, aynı zamanda epilepsi hastası olan Çelik'in vücudunda 22 parça şarapnel parçası bulunmaktadır. Bağışıklık sistemi zayıf olan mahpus tekerlekli sandalye ile yaşamaktadır.
- Metris R Tipi Hapishanesi'nde tutulan ve boynundan aşağısı tutmayan, yatağa bağımlı olan Abdullah Turan Adli Tıp Kurumu' nun verdiği ' cezaevinde kalamaz' raporuna rağmen serbest bırakılmıyor.
- Metris R Tipi Hapishanesi'nde tutulan ve %98 engelli raporu bulunan trafik kazası sonucu belden aşağısı tutmayan Serdal Yıldırım Adli Tıp Kurumu' nun verdiği ' cezaevinde kalamaz' raporuna rağmen serbest bırakılmıyor.
- Diyarbakır D Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Hasan Aşan' ın %90 engelli raporu bulunmaktadır ve mahpus haftada 3 gün diyalize girmektedir.
- Metris R Tipi Hapishanesi'nde tutulan Kemal Gömi ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsüdür ve Adli Tıp Kurumu 11 kez hapishanede kalamayacağına dair rapor verildiği halde serbest bırakılmamaktadır.
- Silivri 9 Nolu Kapalı Hapishanesi'nde ağır tecritte tutulan Soydan Akay prostat kanseridir. Ayrıca Hepatit-b hastası olan Akay, eklem romatizmasından dolayı çok ağrı çekmektedir.
- Kandıra 2 Nolu F Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Cemal Aydoğan'ın akciğer,astım,pnömonikoz hastalıkları bulunmaktadır. Ayrıca daha önce hapishanede nefesi durma aşamasına gelmiş ve hastaneye son anda yetiştirilmiştir.
- Şakran 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde tutulan Ali Kurban'ın kronik böbrek hastalığı vardır ve haftada 3 kez diyalize girmektedir. Akciğerlerinin %48' ini kullanamamaktadır ve tüberküloz hastasıdır. %90 engelli raporu bulunmaktadır.
- Gaziantep H Tipi Hapishanesi'nde tutulan Ali Yalçın, kolon kanseridir. Yüksek tansiyon,kalp,bel fıtığı ve Hepatit-B hastalıkları bulunmaktadır.
- Bandırma 2 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde tutulan Cengiz Eker kalp hastasıdır. 3 damarı tıkalı olduğu için anjiyo olmuş ve iki damarına stent takılmıştır. Reflü,gastrit rahatsızlıkları olan ve akciğerinde 3 yara tespit edilen mahpus nefes almakta zorlanıyor.
- Tarsus 3 Nolu T Tipi Hapishanesi'nde tutulan Abdulaziz Özdemir prostat kanseridir ve böbreğinde kist ve kronik iltihaplanma vardır. Ayrıca disk kayması ve omurgada kronik ağrıları mevcuttur.
- Aliğa/Şakran 4 Nolu T Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan Abdullah Batı kalp hastasıdır ve hapishanede kriz geçirmiştir. Açık kalp ameliyatı ile 4 kalp damarı değiştirilmiştir.

Bu durumda bulunan yüzlerce mahpus AKP-MHP iktidarının düşman hukuku uygulamalarıyla adeta ölüme terk edilmişlerdir.

Sürecin başlamasından bugüne kadar her gün bir cezaevinde salgının ciddi boyutlara ulaştığı ve gerekli tedbirlerin alınmadığı bilgisi avukatlar ve aileler aracılığıyla tarafımıza iletilmektedir. En son Elbistan E Tipi Kapalı cezaevinde tutuklu bulunan Salih Şimşek'in babası Behçet Şimşek oğlu ile yaptığı telefon görüşmesi sonrasında basına yaptığı açıklamada oğlunun konuşmakta zorluk çektiğini belirtmiştir. 15 gün önce cezaevi idaresini kendilerini arayarak, "Adli tutuklularda koronavirüs çıktı. Diğer tutuklularda sorun yok, merak etmeyin" dediğini aktaran Şimşek, oğlunun kendisine, "Hepimiz korona virüse yakalandık. 15 gündür karantinadayım. Arkadaşımız Muhammed Emir koronadan yaşamını yitirdi. Bize sadece ilaç tedavisi yapılıyor. Durumu ağır olan arkadaşlarımız var" demiştir. Muhammed Emir'in ölümünün ardından hazırlanan 2 Ekim tarihli Elbistan Devlet Hastanesi'ne ait raporda, "Bulaşıcı hastalık/ doğal ölüm" nedeniyle yaşamını yitirdiği belirtilmiştir. Korona virüse karşı en savunmasız alan olan cezaevlerinde başta 65 yaş üstü, engelli, kronik rahatsızlığı olan mahpuslar olmak üzere birçok mahpus ölüme terk edilmiştir.